

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multa pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu li lin, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 62.

— Sibiu, Sambata 2/14 Augustu. —

1880.

Dela adunarea generala a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

— Turd'a, 9 Aug. (Coresp. particulara.) In urmare a unei decisiuni luate in siedinti'a a II-a de eri a Asociatiunei transilvane, in privinti'a organului seu literariu, processele verbali ale acestei frumoase adunari generale voru esi cam tardiu la lumina, afara numai de casulu, daca vreunulu din diariile nostre politice nu'si va lua intr'aceea o copia, dupa care se le publice mai curendu. Pentru ori-ce casu e bine ca celu pučinu decisiunile cele mai inportante ale adunarei se se aduca mai curendu la cunoscinti'a publicului.

Precum alte trei adunari gener. precedente, asia si acesta de acuma, dupa mai multe informatiuni luate dela membrii comitetului, au adoptatu in unanimitate propunerea acestuia, intemeiata si pe decisiunea dela Segisior'a, ca in a. urmatoriu 1881 se se faca nesmintitu espositiune romanésca, atatu agronomica, catu si industriala de manufacture in Sibiu, dupa care apoi urm'a firesce si decisiunea, ca si adunarea generala viitori'a se se tine totu in Sibiu. „Voimu se ne mai cunoscemu odata noi insine pre noi, se scimu, ce si catu potemu represent'a in fačia lunei si anume fačia cu compatriotii nostri, noi si femeile nostre, atatu in diversele ramuri ale agriculturii, catu si in industria si mai pre susu de tote in industri'a de casa, in manufacturi femeiesci de tote speciile si de unelte si obiecte preparate de barbati;“ acestea erau espressionile audite mai desu in conversatiunile membrilor, relative la espositiune.

Deslegarea inportante probleme este comissa comitetului centrale, ca se ia de timpuriu tote mesurile ducatorie la escelentele scopu; prin urmare si succésulu va depende multu dela persoanele din care'si va compune Asociatiunea comitetulu, care este se se aléga in siedinti'a III de astadi, ca-ci de va resbate sau intrig'a reutatioa, sau intolerance, afacerile voru suferi cele mai daunose traganari si urmarile potu se fia funeste, éra in ultim'a consecentia blamagiu, de care se ne ferésca ceriulu. Niciodata nu s'a simtitu mai profundu

imperiós'a necesitate, ca in comitetulu Asociatiunei transilvane se domine absolutu aceeaasi armonia, aceeaasi tolerare nobile de pareri opuse, care a dominatu anume in cei doi ani din urma.

Deschiderea adunarei generale si totu-odata a espositiunei este defipta pe dio'a de S-ta Mari'a mare, adeca 27/15 Augustu 1881. Éta deci, ca avemu timp de preparare unu anu intregu si nu numai cinci luni ca in 1862 si nici numai 2—3 luni precum isi iau compatriotii nostri magiari si sasi candu facu espositiunile loru partiali, nationale aci in tiéra. Se presupune adeca cu totu dreptulu, ca de ex. laborioasele nostre femei au sute de mii ladi pline cu pensarii, panuri si cuseturi, care de care mai bine si mai frumosu lucrate, din care se alegi numai câte doue trei bucuti spre a le espune la vedere, ai implé cu ele casele din totu Sibiu si totu aru mai remanea neespuse. Cine nu crede, se cerce de ex. numai in vreo diece comune din apropierea Sibiuului, dela Boiti'a preste Sadu si Resinariu la Salisce cu comunele invecinate, de aci in regiunea de inpregiurulu Miercurei pana de vale pe la Orasci'a, pe unde vedi porturi romanesci totu asia de antice si elegante, apoi pe Murasiu in susu si pe Ternav'a mare, de unde unele principesse si comtesse dela Vien'a isi luasera porturi romanesci de modellu, spre a le inbraca de balu, dara inca portulu de pre la Abrudu, Nassaudu etc.! Asia dara, numai cu D-dieu inainte, cu barbatia si voia buna. Audimu ca se voru inparti si premie, dara premiulu celu mai scumpu este laud'a bine meritata pentru diligentia si minte destépta.

Decisiunea luata in urmare a propunerilor facute mai de inainte in comitetu de catra G. Baritiu spre a se inaltia odata monumentulu fericitului Andrei Murasiu, a fostu nu numai unanima, ci si in adeveru entusiastica. Comissiunea respectiva a adunarei mai adaoase dela sine propunerea, ca pre langa sum'a de 442 fl. 49 cri ce st'a bine ingrijita la Asociatiunea nostra si pe langa o colecta ce se facuse in a. 1864 la Brasiovu, se se mai faca si alte invitari la o colecta spre acelasi scopu. Monumentulu trebue se fia pus nesmintitu pana in Augustu a. viitoriu la mormentulu lui Andrei in

Brasiovu, éra solemnitatea inaugurarei lui se va intempla in anulu in care se va mai tinea vreodata adunarea generala in Brasiovu.

Precum in toti anii, asia si astadata s'au votatu câteva burse (stipendie) si ajutoirie pentru tinerimea scolastica si dela meserii, cum si unele premie, nu inse in mesur'a de mai inainte, din cauza ca o suma preste 700 fl. a trebuitu se se reserve pentru spessele prealabili necesarie la infintiarea espositiunei.

In catu pentru organulu literariu, acesta adunare a recunoscutu ca reu s'a facutu de s'a cassatu publicarea fioiei Transilvani'a si dupa mai multe desbateri, a decisu aprope in unanimitate (pare-mi-se cu opositiune numai de trei) ca comitetulu se ingrijésca de publicarea unei foi, care se ésa de doue ori pe luna, ca si cum esia „Transilvani'a“, dara se se tramita gratis la toti membrii fundatori, la cei pe viétia (cu 100 fl.) si la toti cei actuali, carii adeca platescu regulatu tax'a de 5 fl., éra la nemembrii se se dea cu unu pretiu ce'lu va fixa totu comitetulu. Balulu de a séra a esitu preste tote asteptarile de numerosu si elegantu; au participatu la acea petrecere preste 450 persoane, intre care mai multe familii frumoase din muntii apuseni, si dincóce pana de pre la Desiu. Societatea animata forte se desparti abia in diori de di.

La siedinti'a a III-a participa abia $\frac{1}{3}$ din membrii, atatu pentruc multi plecasera cu familiile, catu si ca altii nu mai poteau de somnu, au mai remasu totusi vreo 50, carii au regulatu budgetulu si au realesu comitetulu. In fug'a mare ve alaturu si list'a celor alesi; observu inse ca 11 alegatori, carii pe semne reprezentau intrég'a opositiune, au pusu in urna bilete albe (nescrise).

List'a noului comitetu:

Presiedinte: Ilustritatea sa reverendis. canonicu prepositu Timoteiu Cipariu.

Vice-presiedinte: Ilustritatea sa d. consiliariu de curte in pensiune Jacobu Bologa.

Secretariu prim. George Baritiu; secretariu II Dr. Jos. Hodosi; cassariu Const. Stejariu,

Foisiór'a „Observatoriului“.

Ornitologi'a poporala romana.

Mierl'a.

I.

E in revarsatulu zoriloru.

Padurea inpanata cu totu feliulu de arbori de diferite forme si marimi, in a caroru fatia verdie si rourata se oglindescu radiele rosii ale aurorei, devine din ce in ce mai placuta si mai atragétore.

Din tote partile incepu acuma óspetii sei cei mai alesi, paserile cantátore, a se descept'a din somnulu loru celu dulce de preste nópte si a se ridic'a din cuiburile loru cele cu maestrie lucrate si asiediate printre ramurile arboriloru si ale tufisieloru. Din tote partile se vedu acesti favoriti ai libertatii scaldandu-si rostrurile si aripiórele in róua, si apoi aventandu-se pe ramurile cele mai inalte din apropierea cuiburiloru loru, intórse cu fati'a spre resaritu, ca se intonedie innulu deminetii spre laud'a si preamarirea cerescului parinte, care le-a datu darulu dulce si placutu alu cantarii.

Dar éta!... concertulu s'a inceputu!

Mii si mii de voci, cari de cari mai placute si mai incantátore resuna... Mii de cantareti si cantaretie, unii mai iscusiti de catu altii, se audu pe intrecute cantandu.

Inse vocea cea mai atragétore, care ca resunetulu dulce alu unei flaute, strabate de asta-data la urechile nostre si ne face vrendu nevrendu ca s'o ascultamu si s'o admiramu, e numai a unei singure paseri.

Acesta e Mierl'a (lat. Turdus merula, Sylvia merula, Merula vulgaris, pinetorum, truncorum, alticeps, major si carniolica, germ. die Amsel oder Schwarzdros-

sel, Schwarz- Stock- und Kohlmsel, Merle, Amselmerle und Lyster.)

Deci despre acesta veduva lótra, dupa cum in-datinédia a o numi poporulu romanu din unele parti ale Bucovinei, care prin apucaturile si cantecele sale pe multi dintre conlocuitorii sei voiesce a-i fermeca, voiu se vorbescu eu de asta-data, insirandu tote cele ce le istorisescu si credu romanii despre dens'a.

Se incepemu mai ántai cu legend'a ei.

II.

Dice ca dintru inceputu Mierl'a nu éra pasere ca acum'a, ci ea a fostu fét'a unui imperatu, avea peru de aur si intrecea in frumusetie si istetime pe tote fetele de imperatu de pe timpulu ei.

Multi fetiori de imperatu si multi feti-frumosi au peti'o si ea dintre toti acestia si-a alesu numai pe unulu, care éra mai frumosu si pe care ilu iubia ea mai tare.

Dar ea n'a avutu norocu si parte se traiésca multu timp cu barbatulu seu, ca-ci acesta nu multu dupa ce s'a casatoritu s'a bolnavitu si a muritu, lasandu pe tiner'a nevasta in cea mai mare jele.

Nevast'a vediendu ca si-a perdutu iubitolu seu barbatu, candu i éra mai draga si mai scumpa lumea si candu i-ar fi placutu se totu traiésca, s'a mahnitu de mórté si-a inceputu a se lament'a si-a plange dupa densulu, ca nime nu éra in stare s'o mangae si se'i aline durerea.

In urma, vediendu si ea ca nu'si mai póte stapani plansulu si ca pe di ce merge se usca vediendu cu ochii, a rogatu pe Ddieu ca s'o prefaca intr'o pasere si intr'acestu modu se'i schimbe viétia cea plina de amaruri si suspine.

Dumnedieu i-a ascultat rugamintea si-a prefacut'o intr'o Mierla cu pene negre, cari insemnédia jelea si intristarea ei cea mare, si cu rostulu galbenu ca cér'a. Si cum s'a prefacutu ea in Mierla, de-aun'a a para-

situ curtile imperatesci, a sburatu in padure si in totu loculu dóra va potea dá preste barbatulu seu. Ea inca ca fét'a scia forte frumosu cant'a, si acuma ca Mierla inca nu incetédia de-a cant'a cele mai frumoase versuri, dóra prin canteceulu ei va potea destépt'a pe sotulu seu. Totu din acesta cauza se lasa ea ori si de cine se fia invetiata a cant'a, cugetandu ca cu catu va sc'i mai bine, mai multe si mai frumoase cantece, prin ele ilu va potea destépt'a pre sotulu seu si a'lu aduce din ceea-lalta lume intr'acesta.

Mai departe se dice, ca totu din acesta cauza isi face ea cuibulu seu mai alesu prin tufisie si prin tnterime, ca fiindu mai aprope de pamentu sotulu seu mai degraba si mai lesne se'i auda strigatulu seu celu jalnicu si se se destépte.)*

Acesta e legend'a Mierlei...

Mai departe urmédia celelalte datine si credintie ale romaniloru despre dens'a.

III.

Mierl'a, dupa cum spune si crede poporulu, se iubescu in ascunsu cu Cuculu. Acesta, dupa cum prea lesne ne potemu incredintiá din o multime de doine poporale aflatóre in tote partile unde locuescu romanii, candu bolnavescu Mierl'a, indata aléga la dens'a ca s'o mangae si se'i aline durerea.

Mierl'a é considerata de catra doinele poporale ca soriór'a Cucului.

Hotii cei tineri, amorediati fiindu de vr'o nevasta tinera séu de vr'o fét'a mare, candu i ajunge dorulu de dragutiele loru, se asemenédia pe sine in cantecele, ce le canta, cu Cuculu, éra pe dragutiele loru cu Mierl'a.**)

*) Acesta legenda mi-a dictat'o o romanca din Siretiu.

**) Com. de d-lu Petru Ursulu, cantoru in Candreni.

c. r. capitanu in pensiune; controloru E. Brote; archivariu si bibliotecariu N. Petra-Petrescu.

Membrii ordinari: Ilustritatea sa d. consiliariu in pensiune Paulu de Dunca, baronulu Davidu Ursu, Elia Macellariu, consiliariu gub. in pensiune, J. V. Russu, protopopu, J. Popescu, protopopu, J. St. Siulutiu de Carpenisiu, jude reg. de tribunalu in pensiune, Dr. Il. Puscariu protosincelu, P. Cosma avocat, G. Baritiu, Z. Boiu, protopopu, V. Harsianu avocat, V. Romanu directoru.

Membrii suplenti: Dr. D. P. Barcianu professoru, C. Stejariu c. r. capitanu in pensiune, Dr. D. Racuciu avocat, E. Brote, Dr. Jos. Hodosi, D. Comsia professoru.

Portarea tinerilor industriari.

Eramu dedati de multu, cá se citimu in diariile germane si mai alesu in cele magiare sciri fórte urite despre portarea nu numai necuviincioasa, dara si barbara, a fetiorilor (sodalilor) dela diversele ramuri ale industriei mici, de betii, batai sangerose, vagabundagiuri noptatece pe strade, intre sbierate si urlete cá de fere selbatece, de spitale pline cu meseriasi plini de bóle spurcate, de femei nefericite prin trensii. Cunosceamu din vechime, ce insemna la ei cuventulu „Blaumontag“ inca din timpulu domniei privilegieloru „tíehale“, cá adeca la mai multe professiuni se lucre si dominec'a pana cátra 10 ore din di, apoi se petróca in neactivitate nu numai in acea di, ci si luni tota dio'a si numai marti demáneti'a dupace le-a trecutu beti'a, se mérga éra la maisteru si se intre in lucru. Se credea inse, cá dupace s'au infintiatu atatea mii de scóle in acesti 30 de ani din urma, si dupace asupra industriei mici de tóte ramurile si specialitatile s'a ridicatu din tóte tierile europene si din Americ'a o concurentia atátu de cutropitoria, clasa profesionistilor din acestea tieri isi va mai trage si ea mesurile, se va mai perfectioná, va mai lasá din vechile datine barbare, se va mai civilisá si pune pe lucru din tóte poturile, spre a combate concurenti'a straina.

Nimicu din tóte acestea, ba judecandu chiaru dupa informatiunile diarielor magiare, tinerimea meseriasilor de pe la orasiile unguresci se póta pe anu ce merge totu mai reu. Din Secuime, din Turd'a, Clusiu, Oradea, Satmaru, Dobretinu, cá si din capital'a Ungariei se scrie mereu despre betiile si strengariile acelei junimi. In capu de nópte strade intregi de locuitori se destépta spaimentati la audiulu cantarilor urlátorie ale aceleia clase de ómeni, cari nu'si incapu in piele. Nu odata se intempla si batai sangerose, care uneori se termina cu omoru.

Noi nu ne potemu mirá de ajunsu, cum professorii si popii se'si fia perdutu orice influinta morala si politi'a orasielor ori-ce auctoritate de inaintea acelei junimi selbatice. Intielegemu prea bine, de ex. pe politi'a cetatiei Brasiovlui, care

se genédia a'i inchide en masse, de frica cá se nu dica magiarii, cá ea cá politia sasésca persecuta pe tinerimea secuiésca. O intielegemu, fára se o potemu escusá.

Nu póte se fia pentru romanii locuitori ai acestei tieri indiferenta portarea buna ori destramata a industriarilor sasi, unguri si romani. Clasa de tierani (sateni) ce numera milióne de suflete, aduce la orasie si cetati tóte produsele agricole cáte'i prisosescu ei, cele de mancare si combustibili pentru cá se le consume, cele de lucru pentru cá se le prepare si transfórme cu totulu clasa industriarilor, prefacundu-le in manufacture si fabricate. Totu asia, nu póte fi nici decum indiferentu pentru clasele de inteligentia si cultura superióra, proprietarii mari, cleru, oficiari ai armatei, functionari, advocati, medici, inginieri s. a., dela cine si prin cine se'si indestuléscá ei miile de trebuintie ale vietiei, incepédu dela pana de secara pana la fransel'a de langa cafea, dela pantofi de nópte pana la roculu celu mai elegantu, dela capetrulu unui calu pana la hamurile cele mai stralucitóre pentru armasarii negrii ai Serenitatiei sale si cei roibi ai Escelentiei sale; dara case si palaturi, biserici, scóle si monumente cine se ne faca? Si damele de rang la cine se se adressedie pentru necesitatile toalettei, fára care multe aru renuntia mai bucurosu la viétia?

Amu ajunsu domniloru, cá pana si scaunele cele mai ordinare pe care siedemu, se ni le aduca dela Vien'a pe unu pretiu, care noue ni se pare micu, pentru-cá mesarii din patri'a nóstra le dau multu mai scumpe. In tocma asia ne merge si cu inbracamintea.

La tóte inse pune capacu scandalulu, cá au inceputu a se trimite albituri (rufe, camesi etc.) nespalate, cá se le spele la Vien'a, cá se spala multu mai bine si mai frumosu, fára ale rupe baten-du-le cu maiulu, cá si cum batu la snopi in siura si ardiendu-le cu ferulu de calcatu.

Daca clasa meseriasilor sasi, unguri si romani nu se póte sustinea in concurentia cu industri'a straina si totusi au timpulu de perdutu in serbari de nimicu si bani de ajunsu spre a face la betii, atunci caderea acestei clase in tier'a nóstra este numai o cestiune de timpulu. In acelu casu inse cui se vendia tieranulu nostru produsele sale crude, incepédu dela grau pana la mere si pere, dela lemnulu de nucu si de fagu pana la scórti'a de stejariu, dela lan'a de óie pana la cea de capra?

Mare si strinsa este legatur'a firésca dintre acestea clase de locuitori. Acesti ardeleni inse marginiti in modulu cugetarei lor prin corón'a muntilor de care este incongiurata, prin multimea délurilor si a culmilor de care e curmata, separati de cátra lumea cealalta, nu vedu si nu audu, cum se schimba, se preface si transforma lumea inpregiuru de ei. Eramu odata numai in Sibiu preste 80 de mesteri sapunari si luminarari, cari consumau totu seulu dela vitele cornute si dela oile economilor romani sub-munteni. Ni se pare cá dupa

33 ani trecuti abia au mai remasu din sapunarii Sibieni vreo 20. Panurarii (postovarii), flanelarii, boboarii dela Brasiovu, Sibiu, Cismadia erau cu totu preste 400 de maisteri, carii cumparau mai tota lan'a dela romani. Numerati'i astadi si mare lucru de veti mai afá din ei 100. Cismari ordinari mai sunt multi in tíera; vedeti inse, cá nici macaru fetisiórele de parinti lipsiti, care se afla in servitiu pe la orasie, nu mai voru se aiba „cisme facute atátu de prostu“, ci isi cumpara „cismulitie“, „botine“ „pantofi nemtiesci.“ Acestea numai cá exemple citate in fuga din altele 100 care tóte aru meritá se le citamu si discutamu cu totu-adinsulu.

Unu memoriu rusu secretu dela 1864.

„Deutsche Rundschau“, in brosiur'a sa pe Augustu, publica tectulu unui Memoriu secretu, redactatu la 1864 din ordinulu principelui Gorceakoff, probabilmente pentru Tiarulu Alesandru II, asupra a-deveratelor scopuri ale politicei rusesci. De si au trecutu déjà 16 ani de atunci, totusi memoriulu are inca insemnatatea lui; ilu reproducemu dara cá unu documentu.

Memoriulu indicá in prim'a linia politic'a ce Russi'a trebuie se urmedie cu fiacare statu in parte. In privinti'a Germaniei, memoriulu desemná sfortiurile germane de uniune cá unu pericolu pentru Russi'a, cá-ci atunci Germani'a si-ar perde caracterulu seu neofensivu. Candu cestiunea slava va fi pusa odata la ordinea dilei, atunci Germani'a, dupa cum declara autorulu, va aruncá mare greutate in balantia, si inca contra intereselor nostre.

Éta ce dice partea din Memoriu, care precisedia atitudinea cabinetului rusu fatia cu Austri'a:

„Intru cátu va esiste Austri'a noi trebuie se dorimu, cá vecini, cá ea se fia in linisce si trebuie se intretinemu cu dens'a cátu se va potea mai bune relatiuni. Acestu statu ocupa o positiune atátu de inportanta la fruntariile nostre, in cátu caderea sa ar provocá o incurcatura anarchica ale carei consecintie aru fi necalculabile si pentru noi. Este in interessulu nostru cá Austri'a se mentina intr'o stare de agregatu tóte elementele eterogene din care se compune, si se ne apere astfelu de orice turburare anarchica. Se póte cá acésta trebuintia se ne fia neplacuta, dar cauta se fia. Turburarile interne din Austri'a s'aru revarsá si asupra nóstra: este veditu cá tóte intreprinderile revolutionarie contra Austriei se revarsa si asupra Poloniei. Tóte acestea se potu schimbá cu timpulu si cu inpregiurarile. Astadi inse este asia, si trebuie se ne orientamu dupa cele ce esista.

„Aceste consideratiuni au produsu unu feliu de apropiere intre noi si Austri'a. In scopulu de a potea opune o actiune preventiva elementelor resturnátore ce se desfasiura in Europ'a, noi ne-amu pusu in intielegere cu acésta potere. Este cu greu de-a spune pana unde va merge acésta comunitate, la casu candu amu fi nevoiti se procedamu la o actiune repressiva. Acésta va depinde numai si numai dela inpregiurarile si dela gradulu in care voru fi angajate interesele nostre. Déca Austri'a ar fi atacata in Ungari'a, fára cá acésta crisa se influintiedie directu asupra Poloniei si se fia periculósa pentru noi, apoi nu va trebui se repetamu actiunea nóstra dela 1849. In orice casu Maj. Sa imperatulu isi va pastrá o deplina libertate de actiune, si numai intru cátu o voru pretinde interesele nostre vomu acceptá o intielegere cu cabinetulu vienesu. Daca se va efectué ataculu in Veneti'a, noi nu va trebui se intervenimu, de si este in interessulu nostru cá Austri'a se nu fia isgonita din Itali'a; fortele acelea ale statului austriacu, care aru fi absorbite in acésta tíera, ne-ar fi periculóse daca aru fi puse in positiune de a se potea concentrá in Orientu. Relatiunile nostre cu Austri'a au fostu in totudeauna de-o natura nesigura. Acestu statu se va opune in totudeauna si din tóte poturile sale la desvoltarea nóstra. Dar intru cátu va fi in interessulu nostru de-a remanea in calea cea vechia, Austri'a va fi nevoita se ne urmedie. Trebuie se bagamu numai de séma cá ea se nu ne tirsca mai departe de cátu trebuie se mergemu.

„Statele vecine potu totu atátu de bine se se vateme unulu pe altulu, cátu si se'si aduca servicii. De ordinaru este in interessulu lor se se moderedie si se inlature o politica de sicane si de repressalii, care póte conduce fórte usioru la desavantiu lor. Daca ele, tinendu séma de divergintiele lor, le usiurédia si'si desvólta punctele lor de contactu, apoi ele potu traí in pace si intretiné legaturi avantagióse. Astfelu s'a facutu cá noi, cu totu antagonismulu nostru, n'am fustu niciodata intr'unu resbelu pe fatia cu Austri'a. Totusi aceste rela-

Totu astfelu facu si multi alti juni, cari sunt departe de tier'a lor, de némuri, de amici si de toti cei ce i-au cunoscutu si i-au iubit. Dar nu numai acestia, ci mai fiacare romanu, candu jalea i sfasie ánim'a si durulu ilu muncesce, dice cá nime nu e strainu cá densulu, numai Mierl'a din padure, dar nici acésta nu este strainu, cá-ci ea are unu fratiuru, care'i alina orice durere, orice superare, si acestu fratiuru e Cuculu.

Éta ce ne spune in privinti'a acésta o doina din Transilvani'a:

De aici pana la Brasieu

Nime nu'i strainu cá eu,

Numai Mierl'a din padure.

Dar nici ea

Nu'i singurea.

Candu e Mierl'a reu bolnava

Vine Cuculu si-o intréba:

— Reu ti-e tie mei sorutia,

Reu ti-e paserutia?

— Nu-mi e reu fára se moru

De durere si de doru;

Dara cine m'a jelí

Candu straina voiu murí?

— Te-oiu jelí eu, sora draga,

Voiu sburá din crénga in crénga,

Si-oiu sburá din vie 'n vie

Te-oiu jelí cu bucurie,

Si-oiu sburá din fagu in fagu

Te-oiu jelí, sora, cu dragu!')

Alta doina, totu din Transilvani'a, in care se plange unu romanu, cá nu'i nime in lume asia de strainu cá densulu, fára numai Mierl'a, ba inca si acést'a, are unu frate, pe candu elu n'are pe nime, suna:

Frundia verde de pelinu,

Strainu-su, dómne, strainu;

Strainu-su cá unu pui de Cucu

N'au mila unde me ducu.

Frundia verde de cietinu,

Da nici Cucu nu'i strainu,

Cucu-i frate cu Mierl'a,

Candu este Mierl'a betéga

Vine Cucu si-o intréba:

— Ce-ti e tie, sora draga?

— „Eu, Cucule, de-oiu mori“

Invatia-mi pui a ciripi

Si-a sburá din crénga in crénga

Si-a mancé frundia si érba,

Si-a mancé frundia de-alunu

Se cante cui mi-a fostu bunu,

Si-a mancé frundia de fagu

Si-a cantá cui mi-a fostu dragu.“')

In fine a trei'a doina, prin care se arata in ce feliu de referintia intima se afla Mierl'a cu Cuculu, e acésta:

Plange Mierl'a in cuibu betéga

Vine Cuculu si-o intréba:

— Ce-ti e tie, sora draga,

De esti tu asia betéga?

— „Lasa-me la amarulu

Nu'mi amari sufletulu,

Cá mi-i cuibulu langa drumu

Sub o tufa de alunu

Si cáti pe drumu isi trecea

Toti in cuibulu meu svérlea

Pui mi'i sburatocea!

— Nu te, sora, necaji,

Cá de-i zacea si-i muri

Penele mi le-oiu cerni

Si pe tine te-oiu jelí?')

(Va urmá.)

1) Com. de d-lu G. Craciunasiu.

2) Com. de d-lu G. Craciunasiu.

1) Nicolau Cisca „Doine din Ardélú din jurulu Abrudului“ publicate in „Siedietória“ an. I. Budapest'a 1875 pag. 69—70.

tiuni nu potu fi mentinite de câtu numai intru câtu nu vomu avea a rafuî vechile socoteli. De si luarea in stapanire a Lombardiei de către Itali'a a platitu indetului perderea Bassarabiei, totusi sunt inca destulu de durerose ranele pe care Austri'a ni le-a facutu pe timpulu resbelului din Crime'a.

„De altminterlea nu se pôte negá cá, spre a potea conduce in adeveru evenimentele, cineva trebuî se fia mai pre susu de pasiunile nationale, dar totusi indeplinirea acestei conditiuni este fôrte anevioâsa din caus'a marei pârti ce iau opiniunea publica si press'a in afacerile de statu ale fiacarei tieri. De aceea este trebuintia de-o ôre-care egalitate de relatii, care nu esista. Austri'a se compune dintr'o amestecatura de nationalitati, care n'au nici o legatura intre densele si intre care cea dominatôre este cea mai mica la numeru. Espusa din tôte partile la atingerile ostile ale Europei, statulu Austriacu este usioru de ranitu si se mentine numai printr'unu echilibru minunatu. Din contra, Russi'a represinta o puternica nationalitate omogena, care nu si-a alipitu de câtu la extremele sale fruntarii câte-va rasse eterogene, pe care le domina cu preponderanti'a poterei sale. Russi'a are puçine atingeri directe cu Europ'a si in intru este neatacabila. Acêsta contradicțiune este isbitôre; este o contradicere intre unu poporu pornitu spre decadentia si a carui esistentia atitiâ mirarea, cá-ci caderea sa este inevitabila, si intre o natiune puternica si in flôrea fortiei sale, careia i este rezervatu unu mare viitoriu. Sortii sunt prea neegali. Austri'a pôte se ne vateme, dar multiamita lui Ddieu, nu avemu trebuintia de ajutorulu ei. Fâra noi ea nu ar potea se esista si ne-ar fi fôrte usioru se ne facemu stapani pe dens'a la cea de ântaiu ocasiune.

„Pentru momentu acêsta nu este in interessulu nostru. Intru câtu nationalitatile din care se compune Austri'a, nu voru ajunge la acea organisatiune publica si sociala care le inlesnesce o esistentia independenta, caderea unei autoritati centralisatôre si care tine aceste nationalitati legate la unu locu, ar dá semnalulu pentru o dissolvare, care ar potea se ne fia totu atâtu de periculôsa noua cá si ei. Afara de acestea desvoltarea treptata a popóraloru Austriei la o viétia politica este in natur'a lucrului, mai cu sêma de candu n'a reesitu incercarile politice austriace de a inabusí aceste nationalitati prin germanisare. Austri'a nu mai pôte se esista fara a recunósce nationalitatile in cestiune si ale acordá unu locu in representatiunea imperiului. Datori'a nôstra va fi de a face se se cóca aceste cestiuni desvoltandu din parte-ne elementele morale, care intarescu legatur'a cu connationalii si coreligionarii nostrii. Totusi relatiunile nôstre cu Austri'a voru trebuî se ia o forma, care va satisface pe deplinu necesitatile presentului, fâra a vatemá intru ceva pe acelea ale viitorului. Aceleasi teorii trebuescu aplicate si asupra Turciei. Pórt'a visédia o strinsa legatura cu noi si cu Austri'a spre a inabusí principiulu nationalitatiloru. Dar nu trebuie se uitamu, cá in Orientu principiulu nationalu este strinsu legatu de celu crestinu. Adeverat'a dibacie constâ aici, cá si fatia cu Austri'a, in capacitatea de a tine mesura, si in acêsta privintia s'a probatu, cá in politica aliantiele sunt determinate prin interesse, dar totu aceste interesse determinâ in acelasiu timp durat'a si limit'a aliantieloru.“

(„Romanulu.“)

Discurse parlamentarie tinute in cestiunea agraria transilvana.

(Urmare.)

Tisza László: Nu m'asi fi invoitu se se tramita propunerea la comisiunea juridica nici inainte de a audi argumentele d-lu Horváth Lajos, dar cu atâtu mai puçinu me invoiescu dupa ce le-am auditu, pentrucâ prin acêsta ar deveni problematicu si unu lucru care pâna aci nime nu l'a trasu la indoiala, cá ôre cu ocasiunea comassarii generale potu-se stramutá asemenea enclavisti? Nu cunoscú nici o comassare in Transilvani'a, unde se fi remasu enclavisti. Se afla in ratacire dl. Horváth daca cugeta, cá acestia locuescu in grupe de câte 10—20 de case. Din contra, ei locuescu isolati in distantie de $\frac{1}{2}$ séu celu puçinu $\frac{1}{4}$ ôra unulu de altulu.

Propunerea bar. Kemény in esentia este identica cu proiectulu originalu, diferenti'a este numai provisiunea ce se face chiaru pentru molcomirea temeriloru ce le-au manifestatu si unii dintre d-nii antevorbitori, dar cá fatia de aceste se dicemu cá esceptiunea nu va potea avea nici o influentia asupra comassarei generale, credu cá este de lipsa chiaru pentru paralisarea aceloru idei gresite cari avui onôrea ale audi. De ôre-ce comisiunea juridica a pertractatu dejá caus'a acêsta, ve rogu se o decideti fara a o mai transpune la comisiune.

Pulszky Agoston: Dl. antevorbitoriu se provóca la idei eronate, trebuie se marturisescu inse cá daca pôte aci fi vorba de erori, erórea cea mai mare

este aceea ce a esprimatu dl. antevorbitoriu atunci, candu a vorbitu despre principiile comassatoriei in Ungari'a; pentrucâ ori-cine care a participatu la o comassare in Ungari'a si ori-care juristu, care cunósce dreptulu referitoriu la comassariile unguresci, trebuie se cunósca tes'a aceea, cá: acelu fundu, pe care se afla cas'a, nu este supusu comassarei, ci totudeauna si fâra esceptiune se subtrage dela comassare (Esclamari in drépta: N'ai dreptu!)

Me provocu la aceia, cari au participatu in pracsu la comassari unguresci! (Sgomutu. Se audimu!) Aici nu potu fi judecatori domnii din Transilvani'a, nu aceia, cari cunoscú numai referintiele Transilvaniei, ci aceia, cari s'au ocupatu si au facutu pracsu in referintiele Ungariei, cá-ci este vorba de comassari unguresci; si me provocu la aceea cá nu veti aflá esemplu nici in lege, nici in ordinatiuni, nici in pracsu, cá la vreo comassare unguresca se se fi facutu vreo deposedare. Despre asemenea casu nu este nici unu esemplu in tóta istori'a dreptului nostru.

Aceste le amintescu numai cu privire la paralela ce a facutu dlu antevorbitoriu intre comassariile din Ungari'a si Transilvani'a si credu cá o espunere mai pre largu nu pôte fi in interessulu acelor, cari voiescu se valideze dispositiunile speciale ale acestei legi, cá-ci totu ce este caracteristicu in legea acêsta agrara, este o abatere flagranta dela principiulu comassarii unguresci.

Dar 'mi este cu nepotintia se nu reflectedi atâtu dlui antevorbitoriu la unele observari facute in alta directiune, câtu si la cele dise de dl. Ugron Gábor.

D-loru dicu cá noi cari n'amú riscatu inca nici o opiniune categorica, ci amú poftitu numai cá cestiunea se se retramita la comisiunea juridica pentru pertractare, amú nisuitu spre sanctionarea si sustinerea abuzului.

Se fimu precauti cu cuvintele, mai virtosu, candu sub cuvinte se ascundu interesse, éra sub interesse traditiuni si usuri fôrte vechi. (Aprobari in stâng'a.)

Nu este permissu a timbrá asia usioru de abusu unu lucru, care, daca se va esaminá din punctu de vedere juridicu, in multe casuri pôte fi abusu, in multe inse se va presentá cá resultatu alu uscaptiunei, éra uscaptiunea, daca s'a inceputu in regula, *bona fide*, si s'a tinutu fâra conturbare, nicairi in lume nu s'a consideratu de abusu, ci de garantia naturala a ordinei de dreptu, deci nu se pôte afirmá de locu, cá originea enclaveloru se pôte reduce la furtu. (Aprobari in stâng'a.)

De candu esista conceptulu furtului pentru imobile? (Ilaritate in stâng'a.) Cá se se póta furá munti (ilaritate), este unu conceptu atâtu de nou, care nu l'a esprimatu inca nici unu juristu din lume, care nu s'a ivitu nici intr'o corporatiune de juristi, sau in vre-unu parlamentu. ba potu dice, nici intr'o parte a opiniunei publice din lume. (Aprobari in stâng'a, miscari in drépt'a.)

Dar daca s'au intemplatú ocupari cu nedreptulu, bine, se nu cautamu cuvinte, au nu avemu legi, cari dau locu repositiunei?! (Aprobari in stâng'a, esclamari in drépta: Dupa o suta de ani?)

Nu dupa o suta de ani! dar, daca respectivii posedu enclavele in buna credintia si neconturbati de 32 ani, éra proprietariulu a suferitu acêsta in tacere, se pôte ôre invinui cu furtu sau cu apropiare acelu omu, care in cele mai multe casuri nici nu mai este acela care a facutu ocuparea, ci s'a nascutu acolo, a mostenitu posesiunea, care totudeauna a folositu pamentulu acela cá proprietatea sa, care proprietate nu 'i-a contestat'ô nimenea nici candu, si care totudeauna a datu punctualu prestatiunile pentru pamentulu acela? (Aprobari vii in stâng'a.) Si ôre, daca proprietariulu nu s'a folositu de dreptulu seu, daca nu s'au folositu de mijlócele ce i le da legea, pentrucâ se-si conserve proprietatea, merita elu acum cá a *posteriori* se-i damu in mana mijlóce de violentia? (Aprobari vii in stâng'a.)

Propunerea acêsta 'mi vine fôrte curiôsa. Binevoiti a precugetá, cá in tóta lumea, unde a fostu vorba de comassare si de deposedare, acestea s'au consideratu de o cestiune, care trebuie deslegata cu seriositate si cu respectarea tuturoru interesselor, éra legislatiunea nicairi in lume, nici intr'o tiéra nu o a decisu cu precipitare, pe bas'a unor simple reclamari unilaterale.

Cu atâtu mai virtosu este de lipsa acêsta onor. Casa! cá-ci ve marturisescu, cá in asemenea casuri esista o presumptiune — lucru naturalu, cá domnii feudali o néga — dar me potu provocá nu numai la exemplele unor tieri, ci me provocu la fiacare pagina a istoriei, cá presumptiunea in asemenea cestiuni inaintea judecatoriei si a legislatiunei totudeauna a fostu in contra domniloru feudali, incepédu dela Rom'a vechia, acarei referentie de posesiune asemenea pentru astfelu de cestiuni au inceputu a se clatiná, pâna la exemplele Irlandiei si Bosniei, in cari asemenea deposedari au fostu cauzele revoltelor, in urm'a carora n'a potutu fi acolo linisce nici candu.

Firesce cá aci nu este vorba de fapte de o marime si inportantia care se se póta asemenea cu acelea, vedemu inse in discursuri o astfelu de iritatiune, care trebuie se ne indemne a ne feri de o decidere precipitata.

Eu chiaru de a'siu fi si convinsu despre adeverulu celoru dise de dd. Tisza László si Ugron Gábor, de a'siu fi si convinsu despre ecuitatea celoru coprinsu in propunerea d-lui bar. Kemény Kálmán, fatia cu iritatiunea acêsta totusi a'siu preferí cá proiectulu se se retramita la comisiunea juridica, cá fiacare membru alu casei se póta judecá in cestiune, se'si póta dá votulu cu linisce, (Aprobari in stâng'a), cu atâtu mai virtosu, cá prin acêsta nu se amana continuarea pertractarei.

Comisiunea juridica — de ôre-ce in parte a mai pertractatu cestiunea — va decide usioru, aceea inse nu se pôte dice, cá a decisu dejá in cestiune. A decisu intr'o cestiune analoga cu acêsta, si a decisu intr'o

directiune cu totulu opusa celei ce ni se presenta acuma. Ei bine! voimu noi dóra se o subtragemu acêsta dela comisiunea de specialitate? Voimu noi cá comisiunea competentă se nu'si desvólte si substérna Casei opiniunea sa de specialitate in acêsta cestiune de dreptu? Avemu noi motivu pentru acêsta? Pierdu dóra prin acêsta aceia, despre cari credu cá voru avea ocasiune de nou se'si apere interesele in cestiune, inse atunci dóra isi voru potea desvóltá argumentele referitôre la ea mai precisu si mai lamuritu?

Recomandu propunerea deputatului Chorin spre primire. (Aprobari vii in stâng'a.)

(Va urmă.)

Sciri diverse.

— (A. A. L. L. Regale principele Carolu si principess'a Elisabet'a a Romaniei) venindu dela Sinai'a au trecut in 10 l. c. pe la Sighisiór'a si Cupsi'a inainte spre Vien'a, de une apoi facédu visita imperatului Austro-Ungariei la Ischl voru plecá la Sigmaringen. La gar'a intermediara dela Cupsi'a A. A. L. L. Regale au fostu salutade de către comandantele militariu alu Transilvaniei, F. M. L. Bauer, care precum se afirma, s'au dusu anume dela Sibiulu la Cupsi'a pentru intempinarea augustiloru caletori.

— (Escriere de alegeri pentru congressulu bisericescu gr. or.) Prin cerculariu consistorialu dtdo. 14 Iuliu a. c. se escriu nouele alegeri pentru congressulu ordinariu alu bisericeii gr. or. pentru periodulu dela 1 Octobre a. c. pâna la 30 Septembre 1883. Organulu oficiosu alu metropoliei gr. or. „Telegrafulu romanu“ publica in Nrulu seu 89 din 31 Iuliu cerculariulu respectivu, inpreuna cu dispositiunile ce sunt a se urmă la actulu de alegere atâtu pentru deputatii preotiesti, câtu si mirenesci.

— (Momieli unguresci.) Diariulu „Szabadság“ din Oradea-mare in Nrulu 153 din 10 l. c. publicá subt titlulu „Román főispánok“ unu articulu interessantu din mai multe puncte de vedere. Autoriulu acelu articulu L. Gy. face pretiós'a descoperire, cá elementulu romanu ar potea fi aliatalu celu mai siguru si mai bunu alu unguiloru, de ôrece ambi au acelasiu inamicu. Se mira apoi cum se intempla, cá din doue milióne si mai bine de romani se afla aplicati asia puçini in functiuni publice de statu si cá nu se afla in tóta Ungari'a si Transilvani'a nici unu comite supremu (prefectu) de nationalitate romana. Causa la acêsta nu pôte fi lips'a de inteligentia capabila de a fi aplicata, ci sistematic'a ignorare a romaniloru din partea poterniciloru din B. Pest'a; éra in câtu pentru postulu de prefecti, apoi romanii au prea puçini barbati, cari se dispuna de o avere privata asia de considerabila, pentru cá se fia dispusi si se póta face fatia la spesele de representatiune, ce sunt legate cu inalt'a functiune de prefectu. Dar cu tôte acestea autoriulu articolului, are gratiositatea de a fi aflatu si intre romani barbati, cari aru corespunde chiamarei de prefecti si intre altii recomanda: pe dd-nii Mihalc'a pentru Maramuresiu, pe Mocionestii, pe George Popu din Selagiu si pe Petru Mihályi.

In fine autoriulu recomanda d. C. Tisza renumitului „sfarimatoriu alu nationalitatiloru“ cá se incetiedie de a guberná nationalitatile nemagiare cu „furc'a de feru“ si se deschida „lealei“ inteligentie romane usile si portile functionarismului, pentru cá se póta si ea beneficiá din bugetulu statului. Inceputulu s'ar potea face prin denumirea catoruva prefecti de nationalitate romana.

Parerea nôstra, audindu acêsta voce de sirena din „Szabadság“ este, cá autoriulu acelu articulu, séu pledédia in caus'a propria a sa, fiindu póte in-setatu, séu cá este clientulu fidelu alu vreunui prefectu in spe, ori cá in fine, voiescu numai se prepare spiritele romaniloru pentru viitôrele alegeri dietale, netedindu'i cu manusi de catifea, pentru cá apoi prindiendu'i in cursa se 'i póta stringe in ghia-rale siovinismului.

Se ne permita inse d. L. Gy. o singura intrebare si acêsta este cá: ôre câti din actualii prefecti ai d. C. Tisza de nationalitate magiara, intre cari se afla atâti grafi si baroni sunt in stare a face fatia cheltueleuru de representatiune, dictate loru de functiunea ce ocupa si câti din d-loru la incheierea bilantiului averei loru private, se afla in placut'a positiune de a nu avea mai multe passive decâtu active?

Mâti'a cu clopotu nu prinde sióreci!

— (Germanismulu se consolidédia si progressédia in Romani'a.) Cá proba

pentru această ne pôte servi infintierea unui mare diariu cotidianu germanu in capital'a Romaniei, alu carui primu numeru au aparutu Marti in 10 Aug. st. n. Titlulu diariului este „Bukarester Tagblatt“ sub redactiunea Dr. Hans Kraus si sub patronagiulu d. A. Worell, care va girá pentru possessorii si editorii diariului. Gerantu este si la acestu diariu unu anume George Joanu, si se tiparesce in oficin'a d-loru Thiel si Weiss.

Din programulu publicatu in fruntea primului Nr. rezulta, cã noulu diariu va luptá pentru conservarea si consolidarea unitatii de statu si a independentiei Romaniei in contra inamicilor esteri si interni; dezvoltarea vietii sale pe basa liberala; delaturarea relelelor sociale si economice care s'au nascutu pe timpulu patronagiului strainu si au fostu strecurate si in erá independentie.

Acestea sunt frazele prin cari noulu diariu isi afisiada etichet'a sa pe piati'a diaristice. Pentru noi si pentru toti aceia cari cunoscucutulu patronilor noulu diariu, adeca a d-loru Worell-Weiss nu pôte fi nici unu secretu, cã adeverat'a programa a noulu diariu nemtiescu va fi a pledá pentru aliantia austro-ungaro-romana, a propagá cosmopolitismulu in dosulu caruia se ascunde egoismulu teutonicu si rapacitatea panprussismului, acarui calausa va fi noulu diariu nemtiescu din Bucuresci. Ne miramu pentru ce infintiatorii lui nu l'au botezatu „Die deutsche Wacht an der Donau“ ceea ce ar fi fostu mai bine sunetoriu si mai expresiv. Dara se mai asteptamu puçinu, pâna ce tinerulu puiu de vulturu alu germanismului isi va luá sborul seu maiestosu pe deasupra Carpatiloru si a Dunarei pentru cã se vedemu, care i va fi directiunea sa civilisatóre. Dara si pâna atuncea nu ne potemu retineá a nu dice unu Caveant consules! toturor acelor'a, cari cunoscuc moral'a fabulei ce pórtá titlulu „Sobolulu si ariciulu“. Le recomandamu totu odata studiulu istoriei celoru done provincii romane Transilvani'a si Bucovin'a pentru cã se vedea, cum Transilvani'a au ajunsu a figurá in istoria cã „Sachsenland“ si cum Bucovin'a au devenitu a fi astadi o provincia germano-jidovésca, in care poporul romanu este consideratu cã strainu si lipsitu de drepturile si mosii'a sa stramosiésca.

Bibliografia.

D a r e d e s e m a.

Conferinti'a juristiloru romani din Transilvani'a, tinuta in Sibiu la 11 si 12 Aprile anulu curinte a dispusu cã memorandumulu ei, staveritu in forma de petitiune in sedinti'a ultima, se se substérna la Cas'a deputatiloru Ungariei, se se tiparésca in limb'a romana si cea magiara, tectulu romanescu se se tramita juristiloru romani, atátu celoru ce au participatu in persóna la conferintia, cãtu si celoru ce n'au participatu, éra tectulu magiaru, la timpulu seu se se distribuiesca intre deputatii dietali.

Fiindu incredintiatu din partea presidiului cu intréga afacerea acésta, me simtiu indatoratu a aduce la cunoscinti'a domniloru colegi toti pasii facuti pentru executarea concluseru conferintiei.

Memorandumulu, redactatu in limb'a statului prin comisiunea alésa spre acestu scopu, subscrisu de d. consiliariu aulicu Jacobu Bologa cã presiedinte si de mine cã notariulu conferintiei, la 17 Aprile l'am inaintatu la colegulu meu, deputatulu dietalu Nicolau Strevoiu in Budapest'a, cã conformu regulamentulu se'lu presentadie la presiedintele Casei deputatiloru.

S'a prezentatu dietei din partea presiedintelui in sedinti'a din 20 Aprile, carea l'a transpusu la comisiunea juridica spre pertractare in combinatiune cu proiectulu de lege la care se referesce, si raportare.

Comisiunea juridica a inceputu pertractarea asupra lui paralelu cu proiectulu de lege, la 11 Maiu, si a terminat'o la 1 Juniu.

In raportulu seu dela 1 Juniu, prin care substerne dietei proiectulu de lege, dice comisiunea referitoriu la memorandumulu nostru urmatóriele:

„In fine onorata Casa, raportédia comisiunea juridica, cã petitiunea conferintiei juristiloru de nationalitate romana din Transilvani'a, tinuta la Sibiu, pentru delaturarea, eventualu modificarea proiectulu de lege, prezentata Casei, si prin decisiunea Nr. 3564 transpusa la comisiune, s'a cetitu atátu la pertractarea generala a proiectulu in tota estinderea sa, cãtu si la pertractarile speciali de repetite ori la §§. respectivi, si parerile si espu nerile dezvoltate intrens'a s'au luat in consideratiune. Fiindu resoluta petitiunea a-

césta in sinulu comisiunei prin tectulu proiectulu de lege de sub 2% ne luamu voia a o substerne sub 2% cu acea recomandatiune, cã spre scopulu de a o potea ceti membrii on. Case, se binevoiti a o depune in cancelaria casei.“

Am procuratu tiparirea in ambele limbe.

Tectulu magiaru l'am espedatu la tóte jurnalele magiare din Budapesta si Clusiu, dar nici unulu n'a luat nici macaru notitia despre elu. Precum se vede jurnalistic'a intréga a fostu angajata pentru punctulu de vedere combatutu in memorandumulu nostru, si nu i-a venit bine la socotéla, cã opiniunea publica se cunósca si partea inversa a cestiunei; — éra exemplariile destinate pentru deputati le-am dusu in persóna la buroulu dietei, care a dispusu, cã deodata cu proiectulu comisiunei juridice se se distribuiesca intre deputati, ceea ce s'a si facutu la 3 Juniu.

Tectulu romanescu s'a publicatu prin jurnalele nationali din Transilvani'a; brosiurarea si distribuirea lui inse am amenat'o pâna in momentul presinte, din motivulu: cã éra de prevediutu cã legislatiunea, in urm'a solicitariloru necurmate ale deputatiloru transilvani, va resolvi cestiunea inca sub durat'a sesiunei dietali espirate, si am cugetatu cã domnii colegi voru avé mai multu folosu practiculu daca voru capetá intrég'a cestiune agraria la unu locu, de cãtu numai memorandumulu singuru, care dupa resolvirea cestiunei, numai pentru istoria mai pôte avea vr'o valóre.

Desbaterile in sinulu legislativei fiindu cea mai fidela interpretare a legiloru, am aflatu cã facu unu servitiu bunu domniloru colegi comunicandu-le decursulu intregu alu desbateriloru asupra proiectulu de lege din cestiune, cu atátu mai virtosu, cãci jurnalele din capitala — pôte érasu cu intentiune — au publicatu fórté pe scurtu desbaterile ce au duratu trei dile intregi, deci informatiune adeverata numai diariile dietei potu dá, éra acelea le capeta numai deputatii.

Mi-ar fi placutu daca poteamu coprinde in brosiur'a acésta si instructiunile ministeriali, cari se voru emite in privinti'a inactivarei legi, in privinti'a detalluriloru procedurii, ingineriloru etc. dar acestea nu sunt inca emisse, si aru trebui se asteptati prea multu pâna ce ati vedea executate conclusele conferintiei; de alta parte inse, credu cã acelea voru fi prea voluminóse pentru-cã eu se-mi mai potu jertfi timpulu necessariu pentru traducerea si procurarea tiparirii lor, cãci nu me sfiescu a marturissi, cã si pâna aci mi-a costatu fórté multu timpulu cestiunea acésta.

Deci veti binevoí a ve multiamí cu atátu cãtu s'a potutu.

Coprinsulu brosiurei este:

I. *Proiectulu de lege alu ministrului de justitia, pentru simplificarea si accelerarea causeru de regulara posesiunei pe teritoriulu Transilvaniei etc.*

II. *Processulu verbalu alu conferintiei prealabile din Clusiu.*

III. *Processulu verbalu alu conferintiei din Sibiu.*

IV. *Memorandumulu juristiloru romani.*

V. *Desbaterile din Cas'a deputatiloru, asupra proiectulu de lege substernutu prin comisiunea juridica dietala.*

VI. *Tectulu legi sanctionate.*

Tectulu proiectulu comisiunei juridice, precum si voturile separate ale minoritatii acelei comisiuni, se coprinde in firulu desbateriloru dietali, si din acestu motivu n'am aflatu de lipsa a'lu tipari si seperatu.

Celu ce va compará tectulu proiectulu originalu cu tectulu proiectulu comisiunei juridice, si chiaru tectulu legi, va trebui se constatedie: cã fapt'a juristiloru romani a fostu unu pasiu facutu la timpulu supremu, si, de si n'au obtinutu rezultatulu doritu, a contribuitu totusi fórté multu la ameliorarea proiectulu originalu, si in fine juristii romani fatia cu orice urmari funeste ale legi, potu se dica cu ánim'a liniscita: „noi ne-am facutu datorinti'a la timpulu seu, ne spalamu manile de orice responsabilitate!“

Sibiu, in Iuliu 1880.

Parteniu Cosm'a
advocatu.

Post'a redactiunei.

— A. — B. in S. — S. Responsulu primitu. Bine, asteptamu cele promisse. Se fia cãtu se pôte mai scurtu si datele autentice.

— V. J. — S. in S. Indata ce vomu dispune de timpulu liberu ve vomu raspunde mai pe largu. Salutare cordiala!

Preturiere cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

10 Augustu st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa eualitati	1 hectolitru d.	7.70—8.70
Grâu, amestecat	1 „	6.20—7.20
Secara	1 „	4.90—5.30
Papusiou	1 „	4.30—4.70
Ordiu	1 „	4.10—4.50
Ovesu	1 „	1.90—2.30
Cartofi	1 „	1.10—1.30
Mazare	1 „	6.50—7.50
Linte	1 „	11.—12.—
Fasole	1 „	6.—7.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	36.—38.—
Untura (unsóre topita)	50 „	30.—32.—
Carne de vita	1 „	—46
Oua 10 de	1 „	—20

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 11 Augustu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Renta de aur	109.65	109.70
I emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	82.50	83.75
II emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	99.90	99.—
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	87.80	87.25
Imprumutulu drumuriloru de feru ung.	126.—	126.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	94.—	93.—
Obligatiuni ung. cu clausula de sortire	93.25	93.25
Obligatiuni urbariale temesiane	93.25	93.—
Obligatiuni urb. temesiane cu clausula de sortire	93.—	93.—
Obligatiuni urbariale transilvane	92.50	—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	94.50	94.—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimei de vinu	93.75	94.50
Datorie de statu austriaca in chartie	72.95	73.—
Datoria de statu in argintu	73.90	73.75
Renta de aur austriaca	88.20	88.25
Sorti de statu dela 1860	130.50	131.—
Actiuni de banca austro-ung.	822.—	820.—
Actiuni de banca de creditu ung.	276.75	276.60
Actiuni de creditu aust.	259.50	258.—
Sorti unguresci cu premii	113.25	113.—
Argintu	—	—
Gabini imper.	5.54	5.52
Napoleonorulu	9.34	9.33
100 marce nemtiesci	57.70	57.65

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

30 Iuliu st. v. 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	1. 86.1/2 b.
Imprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 108.— „
Obligatiuni dominiali cu 8%	„ 101.1/2 „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 90.1/4 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 98.— „
Imprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 98.1/2 „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 54.20 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 98.60 „
Prioritati cu 8%	„ — „
Actiunile baneci Roman'a din 1869	„ 295.— „
Daci'a, comp. de asecur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„ 220.— „

UMRATH & COMP. in Bubna langa Prag'a, fabricanti de machine agricole

se recomanda prin specialitatile premiate la expositiunea agricola din Prag'a in anulu trecut, cu pretulu celu dantain si renumite prin executarea lor fórté solida, ambletu usioru, productivitate mare si treieratucuratu a

Machineloru lor de treieratu de mana si cu verteju

dela 1 pâna la 8 poteri de cai séu boi, atátu locomobile cãtu si stabile. Mai incolo fabricamu in marimi diferite si de o constructiune probata:

Ciure pentru bucate, taiatóre de paie, mori pentru sdrobitu etc. etc.

Catálóge ilustrate in limbile patriei, se tramitu gratuitu si franco. (20) 8—10

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 14 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austria de josu),

a fostu folositu in fórté multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probédia prin mii de scrisori de recunoscintia, in contra sioldinei, a renmatis-mului, a raneloru deschise, in contra releloru invecitate si permanente, a raneloru care puroieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu secsuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturiloru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, gabinare, suferintiloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturi, greutatiforu de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, impotentiei la barbati si pólele albe la femei, morburiloru scrofulóse, indaturi ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretin de 1 fl., pentru timbru si pachetare se socotescu 10 cr. Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**